

Ptujski tednik

STEV. 48

Ptuj, 13. decembra 1957

LETNIK X.

Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156, NB Ptuj štev. 643-T-206 — Uredniški odbor — Odgovorni urednik Anton Bauman — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna — Cena 10 din — Letna naročnina 500 din, polletna 250 dinarjev

ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Stabilizacija družbenega in gospodarskega sistema

Osnutek zakona o prispevku k proračunu iz osebnega dohodka ter osnutek zakona o prispevkih dohodka gospodarskih organizacij, ki ju je obrazložil predstavnik ZIS Mijalko Todorovič, sta včeraj sprejela oba domova skupščine * Zvezni svet je na ločeni seji sprejel še osnutek zakona o javnih uslužbenih, o katerem je prebral ekspozé predstavnik ZIS Veljko Zekovič * Prihodnji ločeni seji bosta 19. decembra

BEOGRAD, 12. dec. Oba domova Zvezne ljudske skupščine sta včeraj sprejela osnutek zakona o prispevku k proračunu iz osebnega dohodka ter osnutek zakona o prispevkih dohodka gospodarskih organizacij. Oba osnutka je na skupni seji obrazložil predstavnik ZIS Mijalko Todorovič.

S sprejetima zakonoma se na nov način ureja razdelitev skupnega dohodka gospodarskih organizacij in vprašanje zbiranja sredstev politično-teritorialnih enot, zlasti občin.

Najvažnejša sprememba, ki jo prinašata nova zakona, je v tem, da gospodarske organizacije svoj dohodek potem, ko so izpolnile obveznosti do skupnosti, same razdeljujejo na osebne dohodke delavcev in na svoje sklade, s čimer je odpravljen zadnji ostanek mezde.

Na ločeni seji je Zvezni svet popoldne sprejel tudi osnutek zakona o javnih uslužbenih, o katerem je prebral ekspozé predstavnik ZIS Veljko Zekovič. S tem so bile zaključene predzadnje seje obeh domov Zvezne ljudske skupščine sedanjega sklicanja, predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić pa je sklical ločeni seji Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev za 19. december ob 11. uri.

Zakona o prispevku za splošne družbene potrebe iz dohodka organizacij in prispevku k proračunu iz osebnega dohodka delavcev, je rekel Mijalko Todorovič, sta skupaj z zakonom o sredstvih gospodarskih organizacij, ki ga bo Skupščina čez nekaj dni obravnavala, samo del enotnega sistema več zakonov, s katerimi bomo na tej podlagi kodificirali pogoje poslovanja gospodarskih organizacij, predvsem gradivo, razdelitve njihovega skupnega dohodka, včevši tudi uporabo družbenih sredstev za proizvodnjo in njihovo obnavljanje v okviru te razdelitve. Skupščina je že spre-

jela zakon o delovnem razmerju, predložen pa ji je tudi zakon o združevanju v gospodarstvu, s katerim je urejeno vprašanje poslovnega združevanja na podlagi sporazuma med gospodarskimi organizacijami.

ZIS se je omejila na osnutke najnujnejših zakonov gospodarskega pravega, takšnih zakonov, ki omogočajo, da na podlagi že doseženih uspehov našega gospodarskega razvoja čim popolneje izkoristimo vse materialne družbene sile in možnosti za izpolnitev določenih nalog perspektivnega razvoja našega gospodarstva. Dejstvo, da se z novimi odnosi,

določenimi v predloženih zakonih, razširjajo funkcije organov delavskega upravljanja in komun- ter krepitvi njihova materialna osnova, kaže, da se z njimi nadalje razvija in krepi naš gospodarski sistem, sloneč na načelih družbenega upravljanja oziroma delavskega samoupravljanja v gospodarstvu, s tem pa tudi naš sistem neposredne socialistične demokracije v celoti.

Mijalko Todorovič je omenil, da je minilo samo sedem let, odkar je Ljudska skupščina po znani obrazložitvi predsednika Tita izglasovala zakon o izročitvi podjetij v upravljanje delovnim kolektivom. Toda to kratko obdobje je zadostovalo za njegovo dokončno uveljavljanje prek praktičnih uspehov gospodarskega, političnega in splošnega družbenega razvoja v deželi.

Ptujska organizacija ZBNOV bo imela tudi v bodoče polne roke dela

Občinska organizacija ZBNOV v Ptuj, ki v bodoče se skrbneje zbira odgovorni material za oddelke NOV v ptujskem muzeju ter se še bolj zanaša na življenje, šolanje in napredek otrok padlih borcev in talcev pa tudi preživelih borcev in talcev pa tudi njene pomoči potrebni. Pregledani bodo vsi spomeniki in spomin- skne plošče in bodo takoj popravljene morebitne okvare ali zamenjanje njihovih okolja. V programu letošnjega dela je tudi odkritje spominke plošče borcem in talcem z Brega, zavarovanje zida ptujskega mestnega pokopališča, pred katerim je padlo 20 ustreljenih talcev. Pripravljena bo svečana proslava za dan borca. Poleg teh glavnih nalog pa bo opravil odbor skupno s članstvom vrsto drobnejših nalog. To so v glavnem sklepi občnega zbora, ki je bil v ponedeljek, 9. dec., dobro pripravljen in obiskan.

Tudi letošnje delo občinske organizacije ZBNOV v Ptuj, ki šteje 322 članice in članov, je bilo po zaslugi agilnega predsednika tov. Majerja in tajnice tov. Lešnikove ter večine odbornikov zelo uspešno. Lepo število spominskih plošč in spomenikov v občini, uspešna skrb za šolanje članstva in partizanskih otrok, pomoč najpotrebnejšim, razne prireditve itd. so dokazi skrbnosti in agilnosti odbora. Med 24 partizanskimi otroki, eno- in obojestranskimi sirotami večina obiskuje šole ali se učijo raznih strokov, nekaj pa je že uslužbenih, ker so uspešno končali šolanje ob denarni pomoči oblasti in organizacije ZBNOV. Komisija za varstvo partizanskih otrok je glede na svojo agilitno zaslugi priznanje, ki ji ga je zbor tudi izrekel. Vedno se zanimala, kako živijo in kako se usposablja za življenje otroci borcev in talcev, kako napredujejo v šolah in na učnih mestih, kako se preživljajo in kake so njihove materialne razmere. To jesen so borci obiskali večino partizanskih družin in otrok, se pomenili z njihovimi svojci in otroci in rezultat obiska je bila občutna moralna in materialna pomoč staršem in otrokom za kar je bilo porabljenih 200.000 din, saj je bilo potrebno nekatere otroke obleči in obuti za zimo in jim poskrbeti, kar jim sicer doma ne bi mogli vsled premajhnih dohodkov. Kot priznanje za uspešno končano šolanje je bil letos za partizanske otroke pa tudi za članstvo prirejen izlet v Kumrovec in Rogasko Slatino.

Vedno več članstva se obrača na organizacijo ZBNOV Ptuj po pomoč v raznih zadevah, kjer ostanejo upravičene želje in zahteve članov neuslišane, čeprav vedno ni za to razlogov in opravičila. Nekateri člani bolehalo vsled vojnih naporov in posledic,

drugi se ne morejo izkupati iz materialnih in stanovanjskih težav, napredovati v službi itd. S posredovanjem odbora se je dalo tudi letos marsikaj urediti, nekaj primerov zapostavljanja borcev v

partizanskih mater in žena, za katere organizacija doslej ni veliko vedela in je tudi iz razgovora z njimi dobila mnogo novih pobud za uspešno delo organizacije. Pri vsem tem je odbor organizacije

Pripadniki JLA se v Ptuj resno pripravljajo na 22. dec. — dan JLA

službah pa bo moral obravnavati še novi odbor.

Veliko dela je imel letos odbor tudi z organiziranjem raznih proslav kot za 1. maj, 22. julij, 29. november, z organizacijo izleta v Kumrovec, v Kočevje itd. Ob večini priložnosti je naletel odbor na razumevanje podjetij, ki so organizaciji različno pomagala izpolniti razne naloge. Zbiranje zgodovinskega materiala je bilo tudi letos na prvem mestu in je članicam uspelo obiskati večino

daleč prehitel delo komisije za varstvo spomenikov in plošč, ki je velik del svojega letošnjega dela prihranila novemu odboru.

Članice in člani so v razpravi na zboru poudarili, da bo morala organizacija tudi v bodoče vzdrževati tesne stike z vsemi borci in njihovimi otroki v občini ter učinkovito posegati preko občine Ptuj v primere, kjer se čuti zapostavljanje borcev in njihovih družin ter otrok.

Predsednik tov. Majer in od-

bornik tov. Vrtnjak sta poudarila, da borci NOV ne želijo nikakih privilegijev pač pa jim ob enakopravnosti z vsemi ostalimi občani pripada prednost v vrstnem redu za ugoditev njihovih prošelj glede zaposlitve, stanovanj, klimatskega zdravljenja itd. Tov. Stropnikova je mnenja, da bi morali v bodoče pisanje spominov na NOV posvetiti borcu, ki bi se baval samo s tem vprašanjem, pa ne bodo pri opisovanju spominov izostajala imena borcev, ki zaslužijo po svojem delu za narodno in socialno osvoboditev prve strani v naši lokalni zgodovini. Doslej se je po zaslugi predanih članov ZBNOV veliko napisalo, vendar še vse to ni dovolj v primerjavi z velikimi žrtvami našega ljudstva v drugi svetovni vojni. Tov. Kranjčič je kot sekretar obč. komiteja ZK pozdravil zbor in mu želel uspehov. Major JLA tov. Bauk je predlagal odločno intervencijo pri občini v primerih, kjer se borcem NOV po podjetjih godijo krivice. Koristno so diskurirali tudi člani tov. dr. Mitja Mrgole, Andrej Mršek, Ivan Vauda, Ivan Resnik, tov. Benčičeva in drugi in so njihovi predlogi upoštevani pri sklepih.

V novoizvoljeni odbor in delegate za občinsko konferenco so bili izvoljeni najagilnejši dosedajni odborniki in člani, ki jim je celotni zbor z aplavzom ob soglasni izvolitvi obenem čestital ter jim želel tudi v bodoče obilo uspehov v skrbi za borce, njihove otroke ter spomenike padlih bor-

Mladina je pregledala svoje delo

V nedeljo, 8. 12. t. l., je bila občinska konferenca LMS Ptuj. Iz referata predsednika in poročila sekretarja ter iz diskusije je razvidno, da je mladina naše občine zrela in sposobna reševati vse probleme, ki se postavljajo pred njo in našo celotno družbo. Razvidno je, da je občinski komitej LMS Ptuj delal in da k njegove- mu delu ni kaj oporekati. Kljub temu, da še vse do danes niso izvedene vse letne konference osnovnih mladinskih organizacij, lahko trdimo, da so bile že opravljene dobre, le poročila so preveč obravnavala splošne stvari, premalo pa konkretnih problemov dela mladinskih organizacij na terenu. V poročilu in v diskusiji so močno napedeni tereni, zato je bila posvečena vsa pozornost vzgoji novih kadrov, ki bodo znali voditi svojo organizacijo tako kot je treba. Organizacija mladine bo lahko sledila potrebam časa in razvoja, če bodo njeni kadri ne le hoteli, pač pa tudi znali organizirati in usmerjati delo mla-

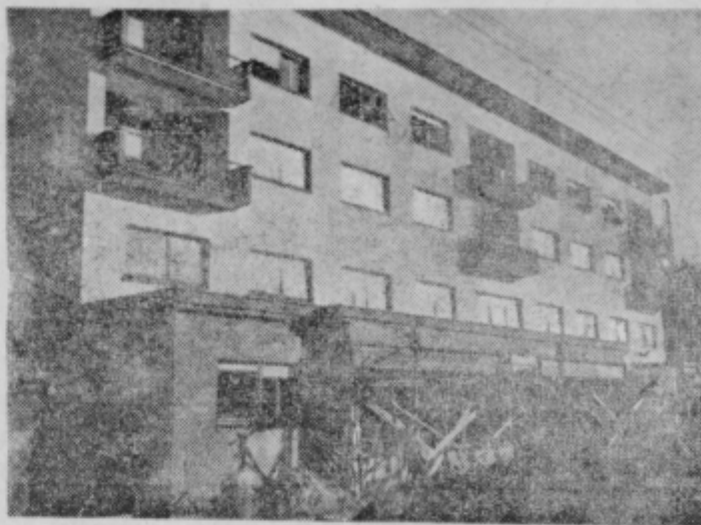
dine. V novem občinskem komiteju so sami mladi, skoraj neizkušeni mladinci, ki so si do sedaj in si bodo tudi v bodoče prizadevali za razširitev organizacije. Z vztrajnim in nenehnim delom bodo mladinci pokazali, da so kljub svoji mladosti sposobni reševati vse probleme, ki se postavljajo pred organizacijo. Z doseženimi uspehi bodo zatrli vsako sumničenje v svoje sposobnosti in zrelost.

Povprečna starost sedanjega občinskega komiteja je 19 let, kar je redki primer pri občinskih komitejih. Za predsednika Občinskega komiteja LMS Ptuj je bil izvoljen dosedajni sekretar tov. Zdravec Franc, za sekretarja pa tov. Cebek Maks.

NAROČAJTE

Ptujski tednik

SLIKATEDNA

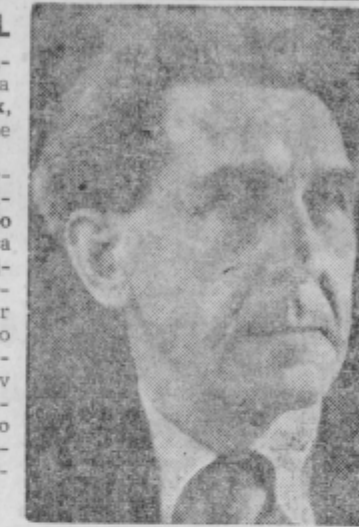
Se kratak čas in Zdravstveni dom v Ptuj bo v celoti končan.

DR. FERDO KOZAK UMRL

V nedeljo popoldne, 8. decembra t. l., je v Ljubljani nenadoma preminil tov. dr. Ferdo Kozak, podpredsednik Ljudske skupščine LRS.

Za ljudstvo Slovenije je pomemben pokojnik moža, ki ga je odlikovalo njegovo ustvarjalno delo pisatelja in publicista. Njegova literarna dela izpred druge vojne, njegova politična opredeljenost ter požrtvovalnost za stvar delavskega razreda, za narodno in socialno osvoboditev ter njegovo povojno uspešno delovanje v vrsti slovenskih najvišjih funkcij so mu določila častno mesto na zgodovinskih listih Slovenice. Naše ljudstvo ga bo ohranilo v svetlem spominu.

Slava njegovemu spominu!

Naš komentar

Politične dogodke tega tedna bi lahko imenovali »reševanje kolonializma«. Generalna skupščina je dokončno sprejela kompromisno resolucijo o Alžiru, politični odbor pa pravkar razpravlja o Cipru. Aktualen je postal tudi problem v zvezi z indonezijsko zahtevo po holandski koloniji Novi Gvineji ali Zapadnem Irijanu. Upor v Irijnu kaže, da so prebivalci siti španske nadoblasti.

Resolucija o Alžiru je pravzaprav odločitev, ki ne vodi nikamor, obratno odpira vrata za nove spore med zavezniki in seveda nikakor ne bo povzročila pomiritev v Alžiru. Resolucija samo predvideva, da bodo dane možnosti za pogajanja in to v duhu ustanovne listine OZN. Francozi si pogajanja zamlajajo na osnovi okvirnega zakona o Alžiru, toda osvobodilno gibanje je ta zakon zavrnilo kot neprimeren.

Na splošno lahko ugotovimo, da je Generalna skupščina na letošnjem zasedanju zelo kompromisno razpoložena pri reševanju kolonialnih vprašanj. Dokaz za to je resolucija o Alžiru, nato še zavrnitev Indonezije, da bi razpravljali o Zapadnem Irijanu na tedi zasedanju in politični opazovalci so tudi skeptični glede resolucije o Cipru.

Zadeva okrog Cipra je znana, toda zapadne države, posebno Francija zastopajo še vedno misel, da je Ciper notranji problem Velike Britanije. Grčija, Jugoslavija in nekatere druge države menijo in tako so tudi nastopili na političnem odboru, da so Ciprčani dovolj sposobni za neodvisnost, vendar pa naj rešijo to vprašanje sami in sicer z odločitvijo, ali so za popolno neodvisnost, ali za priključitev h Grčiji.

Turška manjšina in v zvezi z njo tudi Turčija nastopata drugače. Potegujejo se za Ciper kot za prejšnje turško ozemlje. Na samem Cipru so začeli razprave o Cipru označiti s hudimi demon-

stracijami, ki so imele za posledico približno 180 ranjenih, preko 230 zaprtih, ponovno uvedbo policijske ure ter gradnjo žičnih ovir med turškim in grškim delom mesta Nikozije. Demonstracije trajajo naprej, prav tako kakor traja še vedno razprava. Grška delegacija je sicer pripravila resolucijo o rešitvi problema, toda po sedanjih izkušnjah bržda te resolucije ne bodo sprejeli, ker je mnogim delegacijam v OZN že beseda samoodločba zelo nevarna.

Tretji kolonialni problem je Zapadni Irijan, ki ga zahteva Indonezija zase. Leta 1949 je Indonezija molče pristala na nizozemsko kolonijo na Novi Gvineji, ker je hotela doseči neodvisnost, vendar pa sta takrat obe državi sklenili, da bodo v nadaljnji usodi otoka še razpravljali. Vsi dosedanjí poskusi so bili zaman in ker se Indonezija trudi utrditi svoj notranjepolitičen in gospodarski položaj, je prišlo do odločnih zahtev po Novi Gvineji. Vse kar se je v zadnjih dneh pripetilo v Indoneziji, kaže samo na to, da je kolonializmu odklenalo in da se morajo prejšnje kolonialistične države sprijazniti z mislijo, da bo treba kolonije zapustiti. Ko bodo to prisiljene storiti, bo na svetu odpravljenih nešteto spornih točk.

Podoben primer je v Irijnu, majhni španski koloniji na jugu Maroka. Španci so kolonijo dobili leta 1860, prebivalci pa so se uprli, ker so jim španske oblasti preprečevale njihovo težnjo po priključitvi v Maroko.

Posebnost tega tedna so še zadnje priprave za bližnjo konferenco Atlantike zveze, Bulganinove poslanice Eisenhoweru, Gaillardu in Adenauerju. Posebnost tega tedna pa je vsekakor polom ameriškega satelita, kar se bo bržda odrazilo tudi na zunanjepolitično torišču. Med drugim vidimo to po tem, da je laburistični prvak Gaitskell za temeljitše sodelovanje s Sovjetsko zvezo.

ČAS KONCERTOV

Nove knjige in revije

v Lendavi in Murski Soboti ni bil pravilno izbran

Obrtniški pevski zbor v Ptujju je bil v nedeljo 8. decembra t. l. na povabilo Obrtne zbornice Lendava in Murska Sobotna na gostovanju v Lendavi in Murski Soboti, kjer je priredil 2 koncerta. Na obema je dirigiral kot gost zbora in dober znanec teh krajev prof. Jože Gregorec.

Organizatorjem koncerta v Lendavi in Murski Soboti je bilo zelo žal, ko so slišali ubrano petje ptujskih pevcev, ki jim sicer dirigira tov. Petek, zlasti narodnih, umetnih in partizanskih pesmi iz vseh predelov naše domovine, pa tudi iz bratske Koroške, da ni bilo mogoče prirediti koncertov zvečer, ko je povsod mnogo boljši obisk kot dopoldne in popoldne. V Murski Soboti je bilo kljub neugodnemu popoldnevemu času zanimanje za koncert Ptujčanov mnogo večje kot v Lendavi, vendar upajo, da bo mogoče tokratni neugodni vtis popraviti s kakim poznejšim koncertom, ko bo ptujski pevski zbor našel pravi gostitelj.

Ptujski obrtniški pevski zbor bo gostoval s sedanji pesmi še v drugih krajih, vendar se bo dogovoril z vsakokratnimi gostitelji za ugodnejši čas.

Celotni zbor, in solopceva Križe in Hlupič in dirigenta tov. Gregorec in tov. Petek so bili deležni povsod iskrenega priznanja poslušalcev in ni čudno, da so morali pevci nekatere pesmi ponoviti tudi v družabnem pomenku po koncertu.

Upajmo, da bo ptujski obrtniški pevski zbor v kratkem zapel zopet tudi domači publiki, ki rada posluša ubrano petje domačih pevcev.

Franc Vardjan:
VRTNARSTVO II.
(ZELENJADARSTVO)

V založbi »Kmečka knjiga« v Ljubljani je izšla dolgo pričakovana knjiga prof. Franca Vardjana VRTNARSTVO II (ZELENJADARSTVO). Knjiga je napisana kot učbenik za kmetijske gospodarske in vrtnarske šole, je pa obenem tudi priročnik za vsakogar, ki se bavi z zelenjadarstvom. Snov je zajeta na kratko in pregledno, da je vsakomur razumljiva in dojemljiva. Na 288 straneh so obdelane po vrsti kapusnice, prstnice, čebulnice, plodovke, strošnice, špinacnice, solatnice, trajnice ter kuhinjska zelišča. Besedilo pojasnjuje 175 slik. Kot poseben dodatek tej knjigi je izšel na 16 straneh tudi Seznam rastlin (indeks), ki so navedene v tej knjigi. Obe deli se dobata v knjigarnah in v založbi »Kmečka knjiga« v Ljubljani ter bosta koristni za vsakogar, ki se peča s poljedelstvom in vrtnarstvom.

»KRT« — NOVO VRTNARSKO IN POLJEDELSKO ORODJE

Znano je, da so naše kmečke gospodinjice zelo obremenjene. Gospodinsko delo, materinstvo in še kmetijsko delo jih obremenjujejo preko njihovih fizičnih možnosti. Zaradi tega jim poskušajo to delo olajšati. Tako je na primer zelo zamudno in naporno okopavanje z motiko, osipavanje okopavin in pletje s pralico, ko se naše žene plazijo po njivah in puljo plevel in strn z njih. Tovarna poljedelskega orodja in livarna na Muti je pričela izdelovati novo vrtnarsko-poljedelsko orodje, s katerim je delo mnogo lažje. Zveza združnice Slovenije je izdala v svoji knjižnici (v založbi »Kmečka knjiga«) brošuro o tem novem orodju. V tej knjižnici se s slikami in kratkim opisom v geslih opisujejo prednosti novega orodja v primerjavi s starim. Besedilo je pripravil ing. Tone Marolt, slikovno opremo pa Jože Fajon in Miro Bernot. Knjižica nazorno kaže prednosti dela z novim orodjem in bo zanimala vse naše kmečke gospodinjice in vrtnarke. Dobi se v knjigarnah, pri krožkih Zveze združnic in v založbi »Kmečka knjiga«. Stane 20 din za izvod.

Izšla je 8.-9. številka »Manekena«

Naša modna revija »Manekena« seznaja bralce z domačo in tujo modo, objavlja modne nasvete in nekaj krajših prozih prispevkov. Razen tega je priložena reviji krojna pola in risbe za vezenje narodnih motivov.

Za prihodnje leto obeta revija, da bo izhajala bolj redno kot do sedaj in da bo svoje naročnike in bralke obsejnejše seznanjala z modo doma in na tujem, svetovala v gospodinjstvu, pomagala pri vzgoji otrok in pri urejanju doma, prinašala roman v nadaljevanjih in najrazličnejše zanimivosti, seveda pa bo tudi priložena kot zdaj posebna pola za krojenje, pletenje in vezenje.

»Tovariši! S severne fronte. — 12. armada pošilja pozdrave kongresu sovjetov in sporoča, da je bil ustanovljen vojaški revolucionarni komite, ki je prevzel poveljstvo na severni fronti!« Peklenski trušč, možje so jokali in objemali drug drugega. »General Černisov je priznal komite — komisar začasne vlade Vojtinski je odstopil.«

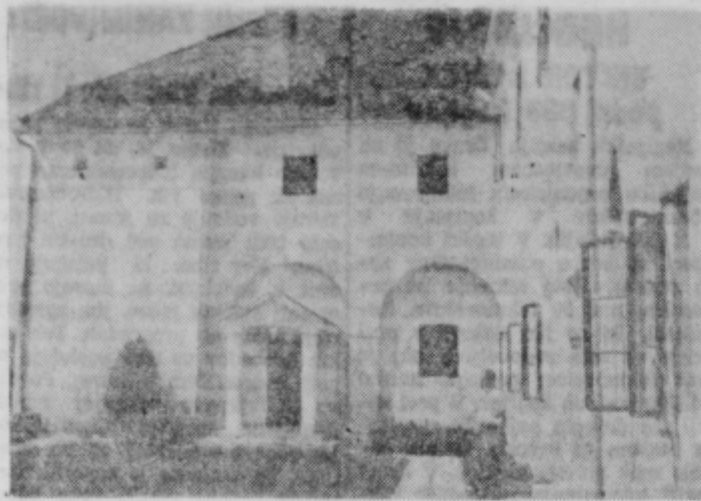
Tako. Lenin in petrogradski delavci so odločili vstajo, petrogradski sovjet je strmooglavljal začasno vlado in kongresu sovjetov vsilil državni udar. Sedaj je bilo treba pridobiti vso veliko Rusijo — in nato svet! Ali bo Rusija sledila in se dvignila? In svet — kaj bo napravila? Ali bodo ljudstva odgovorila in se uprli, ali bo prišlo do rdeče svetlobne plime?

Čeprav je bilo že zjutraj ob šestih, je bila noč še temna in mrzla. Samo slabotno, nezemsko blede svetloba se je kradla po tihih cestah in zatemnjevala stražne ognje: senca stražnega dne, ki je siv izhajal nad SZ...

IX. ZMAGA

Torek zjutraj. Kaj pa je to? Samo dva dni od tega, odkar so po petrogradski okolici mrgolela krda brez vodstva in pohajkovanja brez cilja, brez hrane, brez topništva, brez vsakega načrta. Kaj je zljilo to neorganizirano množico nediscipliniranih rdečegardistov in vojakov brez častnikov v armado, pokorno izvoljenemu poveljstvu in pripravljenemu sprejeti in zlomiti napad topov in kozarke konjenice?

(Nadaljevanje sledi)

Studijska knjižnica v Ptujju

KNJIŽNE NOVOSTI IZ STUDIJSKE KNJIŽNICE

Josef Kullischer: Opča ekonomska povijest srednjega i novega vijeka. 2 knjigi. Kultura, Zagreb 1957. Prevod iz nemščine.

Mirko Perović: Politična ekonomija. Beograd, Savremena administracija 1957.

George Macaulay Trevelyan: Povijest Engleske. Zagreb, Kultura 1956. Prevod iz angleščine.

Wilhelm Windelband: Povijest filozofije. 2 knjigi. Zagreb, Kultura 1956. Prevod iz nemščine.

Georg Wilh. Fried. Hegel: Filozofija povijesti. Zagreb, Kultura 1951. Prevod iz nemščine.

Georg Wilh. Fried. Hegel: Fenomenologija duha. Zagreb, Kultura 1955. Prevod iz nemščine.

Lucien Levy-Bruhl: Primitivni mentalitet. Zagreb, Kultura 1954. Prevod iz francoščine.

P. S. Kahan: Istorija zapadnoevropske književnosti II. Sarajevo, Veselin Masleša 1955. Prevod iz ruščine.

A. S. Makarenko: Knjiga za roditelje. Sarajevo, Veselin Masleša 1956. Prevod iz ruščine.

A. S. Makarenko: Izabrane pedagoške razprave. Sarajevo, Veselin Masleša 1957. Prevod iz ruščine.

Henri Pirenne: Povijest Evrope od seobe naroda do XVI. stollet. Zagreb, Kultura 1956. Prevod iz francoščine.

Bernard Lewis: Arapi u povijesti. Zagreb, Kultura 1956. Prevod iz angleščine.

Ljubezen kot delovna pobuda

V knjižnici Zveze prijateljev mladine Slovenije je izšla nova knjiga za mladino, ki se pripravlja na vstop v zakon. To je tretji del dela Ljudje med seboj dr. Leona Zlebnika pod naslovom Ljubezenska čustva in odnosi.

Priročnik odlomek je iz te knjige.

Nič bi ne bilo bolj v nasprotju z dinamičnim značajem ljubezenskega čustva in ljubezenskih odnosov kot naziranje, da je najbolj ustrezno torišče ljubezni romantična zasajenost, nekak beg iz življenja v skrivno osebno zatise, kakor da bi bila zakonska sreča le v ljubosumno varovanem družinskem kotičku, daleč od življenjskih tokov, in

kakor da bi se ljubezenske energije najbolj pomirjale le v brezdelju ter neki ustvarjalni storilnosti. Res je, da je prav ustvarjalni značaj ljubezni pre mnogokrat odvisen od ostalih stvarnih, družbenih pogojev ljubezenskega zakonskega življenja in da so najugodnejši pogoji za ustvarjalno sprostitvev ljubezenskih energij dani v družbi takrat, kadar je med zakonskim, družinskim življenjem in življenjem družbe relativno velika skladnost, kadar niso potrebe in koristi družinskih skupnosti v navskrižju s koristmi in potrebami širših družbenih delovnih enot, temveč kadar gre za neko medsebojno stvarno podpiranje.

Ljubezen dviga in širi posameznikovo življenje

Vsaka resnična ljubezen ima v sebi toliko »višjih« etičnih in socialnih vrlin, da nas to čustvovanje in ti odnosi dejansko dvigajo visoko nad živalsko naruro samega spolnega, nagonskega življenja in njegovega egoizma. V teh čustvih in odnosih prerašča človek samega sebe in se stapa v življenje in svetovno ljubljenost osebe, preko tega pa s svetom in življenjem okoli sebe sploh. Zato pa tudi ljubezen za človeka, ki jo doživlja, ni le neko ozko omejeno čustvo, temveč prava čustvena sila, ki se mogočno razpleta po vsej človekovi osebnostni ravnini in globini.

Zaradi svojega velikega dinamičnega polmera izžareva ljubezen svoj vpliv na umsko, da-

lje na čustveno območje in na območje človekovih nagibov ter njegove dejavnosti. Zavoljo tega prav gotovo ni zastarela modrost, da ljubezen prešinja celega človeka. Navdaja ga s toliko mero prijetnih razpoloženj, da mu krepi voljo do še tako napornega dela. Zato so tisti zakoni, ki jih družbi ljubezen, pravo žarišče delovne vneme, pa naj gre za ročno ali umsko delo, za takšno, kjer je potrebna le pridnost ali pa za tako, ki terja največjo ustvarjalno iznajdljivost. Na drugi strani pa opažamo, da so zakonske skupnosti, ki niso nikoli poznale ljubezenskih vezi ali kjer je ljubezen usahnula in se morda sprevrgla v svoje nasprotje, navadno vir človekove najgloblje

Uspela premiera »Veje v vetru« v Ptujju

V sredo, 11. t. m. zvečer, so gledali gostje iz Maribora in ptujski obiskovalci gledališča krstno predstavbo drame makedonskega pisatelja Kole Čašule: »Veja v vetru«.

Igralci so bili skupno z režiserjem gostom tov. Mirkom Stefa-

trigike, ki neusmiljeno zavira njegovo delovno voljo in kvarno prizadeva njegovo storilnost. To so trda izkustvena dejstva, ki jih ne kaže prezreti in na katera bi moral marsikdo bolj misliti, ko premišlja o svojem bodočem in trajnejšem življenjskem zadovoljstvu.

novskim ter scenografom tov. Pericom Angelovskim deležni prisrčnega priznanja publike pa tudi lepih spominskih daril Okrajnega sveta za kulturo in prosveto Maribor ter uprave in kolektiva Ptujškega gledališča.

Po predstavi je bil za goste iz Makedonije in igralce prijeten sprejem.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Petek, 13. 12. 1957, ob 16. uri: K. Čašule: »VEJA V VETRU«. Red: LMS-III.
Sobota, 14. 12. 1957, ob 20. uri: K. Čašule: »VEJA V VETRU«. Red: Sobota in izven.
Nedelja, 15. 12. 1957, ob 20. uri: E. Frelih: »VRNIL SE JE«. Abonma in izven. Gostovanje v Središču dvajseti.

Prizor iz drame »Veja v vetru«
(Foto Langerholc)

OB 40-LETNICI VELIKIH DOGODKOV V RUSIJI

DESET DNI, KI SO PRETRESLI SVET

Sedaj pa je prišlo do dramatičnega presledka. Stasit kmet, čigar bradat obraz je bil skrčen od besa, se je povzpela na tribuno in udaril s pestjo po predsedniški mizi.

»Mi eserji, vztrajamo na tem, da je treba takoj izpustiti socialistične ministre, ki so bili aretirani v Zimskem dvorcu. Tovariši! Ali veste, da so štiri tovariši, ki so tvegali svoje življenje in svojo svobodo v boju proti carskemu trdnjstvu, zaprli v Petrovskovsko trdnjavo — v zgodovinsko grobnico svobode?« Med truščem je udrihal s pestjo in kričal. Nekli drugi delegat se je poleg njega povzpela na tribuno in kazal na predsedstvo.

»Ali bomo predstavniki revolucionarnih množic še naprej mirno sedeli tukaj, medtem ko bojševiška Ohrana muči njihove voditelje?«

Trocki je mahal z rokami in zahteval molk. »Ali obstoji kak razlog, da bi ravnali v rokavicah s temi »tovariši«, ki smo jih zasadičili, ki so pustolovcem Kerenskimi snovali uničenje sovjetov? Po 16. in 18. juliju le-ti s nami niso delali posebnih ceremonij! Z zmagovitim prizvokom v glasu je kričal: »Sedaj ko so brambovi in malodušneži odšli in ko vsa nalo-

ga obrambe in rešitve revolucije sloni na naših ramenih, je treba predvsem delati — delati — delati! Odločili smo se, da raje umremo, nego popustimo!«

Sledil mu je komisar iz Carskega sela, zadihani in ves blaten od ježe. »Posadka Carskega sela je na straži pri vratih Petrograda, pripravljena braniti sovjetje in Vojaški revolucionarni komite!« Hrupno odobravanje. »Kolesarski korpus, ki je bil poslan s fronte, je prispeval v Carskoje in vojski so sedaj z nami; priznavajo oblast sovjetov in so za to, da je zemlja takoj treba izročiti kmetom in uvesti kontrolo delavcev nad industrijo. Peti bataljon kolesarjev, ki je nastanjen v Carskem, je naš...«

Nato je govoril delegat tretjega kolesarskega bataljona. Sredi blaznega navdušenja je povedal, da so kolesarski korpus pred tremi dnevi poslali v južnozahodno fronte »braniti Petrograd«. Toda namen tega se je vojakom vendarle zdel sumljiv; in na postaji v Peredolsku so se srečali s predstavniki petega bataljona iz Carskega. Napravili so skupen shod in odkrili so, da »med kolesarji ni niti enega moža, ki bi hotel preživeti kri svojih bratov ali podpi-

rati vlado buržujev in zemljiške gospode!«

Kapelinski, ki je govoril v imenu internacionalističnih menjševikov, je predlagal, naj bi izvolili poseben komite, ki bi na miren način rešil vprašanje državljanske vojne. »Ni mirne rešitve!« je rjovel množica. »Zmaga je edina rešitev!« Glasovanje se je izreklo pretežno proti in internacionalistični menjševiki so med viharjem zasmehljivih psovč zapustili kongres. Paničeni strahu ni bilo več... Kamenov je kričal s tribune za njimi: »Internacionalistični menjševiki hočejo, da bi se »nujno« obravnavalo vprašanje »mirne rešitve«, toda oni so vedno glasovali, da naj se odloži dnevi red v korist deklaracijam strank, ki so hotele zapustiti kongres Očividno je, da je končal Kamenov, »da je bil umik teh odpadnikov sklenjen vnaprej!«

Kongres je sklenil, da se na umik strank ne bo oziral in prešil so k pozivu delavcem, vojakom in kmetom vse Rusije: »Delavci, vojaki in kmetje!«

Drugi vseruski kongres sovjetov delavskih in vojaških odposlancev se je začel. Na njem je zastopala ogromna večina sovjetov. Navzočih je tudi nekaj kmeč-

kih odposlancev. Kongres, ki se opira na voljo ogromne večine delavcev, vojakov in kmetov ter na zmagovito vstajo petrogradskih delavcev in vojakov, prevzema oblast v svoje roke.

Začasna vlada je odstavljena. Večina članov začasne vlade je v zaporu.

Sovjetska vlada bo takoj predložila demokratičen mir vsem narodom in takojšnje premirje na vseh frontah. Zagotovila bo, da bo veleposelstniška, carska in samostanska zemlja brez odškodnin dana na voljo kmečkim komitejem, branila bo pravice vojakov s tem, da bo izvedla popolno demokratizacijo armade, uvedla bo delavsko kontrolo nad proizvodnjo, zagotovila bo pravočasno sklicanje ustavodajne skupščine, poskrbela bo, da bodo mesta dobivala kruh in vsaj nujne potrebščine ter bo vsem narodom, ki živi v Rusiji, zagotovila dejansko pravico do samoodločbe.

Kongres odreja: vse oblast v posameznih krajih preda na sovjetje delavskih, vojaških in kmečkih odposlancev, ki morajo uveljaviti revolucionarni red.

Kongres poziva vojske v strelskih jarkih, naj bodo budni in neomajni. Kongres sovjetov je

prepričan, da bo revolucionarna armada znala braniti revolucijo pred vsakršnimi napadi imperalizma, dokler ne bo nova vlada sklenila demokratični mir, ki ga bo predložila neposredno vsem narodom. Nova vlada bo ukrenila vse, da bo z odločno politiko zaplem in obdavčena premožnih razredov oskrbela revolucionarno armado z vsem potrebnim in izboljšala položaj družin, ki imajo svoje v vojski.

Kornilovci — Kerenski, Kalgini in drugi — poskušajo povesti čete nad Petrograd. Več polkov, ki jih je varal Kerenski, se je pridružil upornemu ljudstvu.

Vojaki! Odločno se uprite kornilovcu — Kerenskemu! Bodite na straži!

Zeleničarji! Ustavljajte vse vojaške Transporte, ki jih Kerenski pošilja proti Petrogradu!

Vojaki, delavci, nameščenci! Usoda revolucije in demokratičnega mira je v vaših rokah!

Zivela revolucija!

Vseruski kongres sovjetov delavskih in vojaških odposlancev. — Delegati kmečkih sovjetov.

Točno ob 5.17 je Kričlenko, ki se je opotekal od utrujenosti, stopil na tribuno s telegramom v roki.

Za naše zdravje

Ledvični kamni

Vsi dobro vemo, da organizem dobro deluje, če hrana, ki jo človek zaužije, asimilira, da jo izkoristi v prebavnih organih in tkivih, medtem ko drugi, manjši, neizkoristni del izloči iz človeškega organizma skozi čreva ali skozi ledvice (seč). Skratka, zdravstveno stanje je predvsem pogojno vezano na redno izmenjavo snovi (pravilno prehrano tkiva) na eni in na pravilno izločitev odpadnih produktov iz organizma na drugi strani.

Oglejmo si nekaj primerov, ki kažejo, da se mnoge snovi v resnici odstranjujejo iz telesa prek ledvice (s sečjo): po obilni jedi, pripravljani iz belušev ali čebule, ima seč značilen duh po snovi, ki jo najdemo v teh jedeh. Če zaužijemo pilule z metilenskim pivlilom, se seč pobarva zelenkasto modro. Če jemljemo zdravilo »neotropine«, dobi seč pomarančno barvo itd.

V seču so tudi razne soli in druge mineralne in organske snovi, ki jih vsak dan izločamo s sečjo — da bi lahko življenjske funkcije nepretrgoma potekale. Tako na primer s prostim očesom lahko vidimo sečno kislino in urate, izločene s sečjo v obliki tusedline opočno rdeče barve, usedlina v seči pa utegne biti tudi motno belkasta, sestojča pretežno iz fosfatov.

Če pa ledvice spriču kake slabosti ne morejo izločiti teh neposrednih produktov metabolizma, potem se kopičijo v krvi ter organizem zastrupljajo.

Navedeni primeri opozarjajo vsekar na to, da je moč z doleten hrano in dieto vplivati na to, da bi ponovno vzpostavili normalno ravnanje v izmenjavi snovi, ki utegne povzročiti nastanek peska, blata ali neposredno kamnov (kalkulus) v ledvicah.

Cepivo proti navadnemu prehladu

Dr. Vinston Prajs, 54-letni predavatelj epidemiologije in biokemije na univerzi v Čikagu je odkril cepivo proti virusu, ki povzroča navadni prehlad. Za preizkušanje tega novega cepiva se je prostovoljno prijavilo 400 oseb in v 80 % primerih se je posrečilo preprečiti prehlad.

Po mnenju dr. Prajsa se bo sčasoma posrečilo najti popolno zdravilo proti navadnemu prehladu, ki ga povzročajo raznovrstni virusi, predvsem pa virus JH, ki so ga odkrili na univerzi John Hopkins pri študentih medicine in učencih bolnišniške šole. Pojava tega virusa in njegovih posebnosti so proučevali tudi na angleških univerzah ob zadovoljivih uspehih.

Po vsej verjetnosti se bo sčasoma dobilo tudi tako cepivo.

Radioaktivna tableta odkriva delovanje prebavnih organov

Dr. V. Zvorik, sodelavec Rockefellerjevega instituta in dr. Džon Farar, zdravnik bolnišnice organizacije bivših vojnih veteranov v New Yorku sta izpopolnila radioaktivno tableto, ki posreduje važna obvestila o stanju prebavnih organov človeka, ki jo je po užili. Tableta vsebuje transistor, materijo in diafragmo iz kavčuka, ki je občutljiv na pritisk. V prebavnih organih kaže pilula na pritisk v črevesih potom posebnega odajnika.

Imenovana trdita, da bo nova tableta v veliko pomoč pri preiskavah prebavnih motenj, zlasti bolečin v želodcu. Z novo tableto bo tudi mogoče opazovati delovanje notranjih prebavnih organov brez uporabe operacijskega noža ali rentgenskega aparata.

Še o maščobah

Ali je margarina teže prebavljiva od surovega masla?

Ne. Pravilno izdelana margarina se v tem oziru prav nič ne razlikuje od dobrega surovega masla, tudi ne po hranilni vrednosti.

Ali telesna maščoba nastane iz maščobe v hrani?

Naravno je domnevati, da je telesna maščoba vskladiščena maščoba iz hrane, ki jo zaužijemo. Proučevanja pa so pokazala, da se zaužita maščoba v telesu razgradi in tvori nove spojine. Nekatere izmed teh zgorot kot »gorivo«, druge grade telesna tkiva, nekatere pa se zopet spremenijo v maščobe in se naberejo med tkivom. Sestava človeške maščobe je različna od vsake druge vrste maščobe; ni torej preprosto »vskladiščena« maščoba iz prehrane.

Pregled jesenskega prvenstva

MARIBORSKO-VARAŽDINSKE-CELJSKE NOGOMETNE LIGE

V MVC nogometni ligi se je pred kratkim zaključil jesenski del nogometnega prvenstva, ki je bil zelo razgiban in zanimiv. V tej ligi je sodelovalo pet slovenskih nogometnih ekip. Tekmovanje je pri kraju in so nekatera moštva zaključila tekmovalno zelo uspešno. Dober plasman so v tej ligi zasedle ekipe iz Trbovelj, Celja in Maribora. Ta tri moštva so se uvrstila od prvega do tretjega mesta. Položaj predstavnikov iz Kidričevega je dober, saj je od enajst odigranih tekem odločil v svojo korist štiri, eno odigral neodločeno in doživel šest porazov. Na zadnjem mestu se nahaja DRAVA, ki se je v jesenskem delu najslabše izkazala in se usidrala na repu lestvice. Oba predstavnika mariborske podzveze sta se morala zadovoljiti z mesti na spodnjem delu lestvice. Moštvo Aluminija je v začetku prvenstva

igralo dobro in se nekaj časa držalo na zgornjem delu lestvice, proti koncu pa je zelo popustilo. Enajstotica Aluminija je solidna in borbeno ekipa ter se bo morala v mrtvi sezoni temeljito pripravljati za spomladanski del tekmovalja. Zadnje mesto v ligi je zasedla ptujska Drava, saj so bili

doživljali katastrofalne poraze. Osnovni vzrok vsemu temu je v prvi vrsti slaba disciplina, le malo aktivnih igralcev je prihajalo na redne treninge. V ekipi Drave smo v zadnjih srečanjih videli, da se noben igralec ni trudil, nobene borbenosti in požrtvovalnosti ni bilo.

le tekme od nedelje do nedelje slabše. Vzrokov za neuspeh je mnogo. V začetku sezone je ekipa Drave igrala dobro in vsi igralci so se mnogo trudili. Na tujem terenu je moštvo Drave

Spomladi čaka moštva precej odgovorna naloga, predvsem pa Dravo, ki se bo morala čez zimo temeljito pripravljati, da bo v spomladanskem delu častneje zastopala barve Ptuj.

nadaljnja tekmovalja v okrajnem merilu. Zmagovalci okrajnih prvenstev pa se bodo nato pomerili na republiškem finalnem tekmovalju. V vsaki družini lahko nastopa neomejeno število tekmovalcev, toda šteli se bodo rezultati 10 najboljših članov družine. Strelci tekmujejo v stojičem stavu in vsak tekmovalac mora izstreliti na razdaljo 10 metrov dvajset strelcev v petindvajsetih minutah. V primeru zmage ene družine dobi ekipa dve točki, neodločen izid eno točko in poraz brez točke. Tekmovanje z zračno puško je v vseh treh conah v teku in mora biti končano do konca leta. Ze v prvem kolu je bilo veliko presenečenje v prvi grupi. Zelo mlada ekipa iz Turnišča je nepričakovano premagala in osvojila prve točke proti rutinirani ekipi strelcev iz Kidričevega.

Začela se je sezona v streljanju z zračno puško...

Spremenljivo jesensko vreme je naše strelce zabilovilo v zaprtih prostorih, kjer se sedaj končujejo zadnje priprave strelskih družin za meddružinska tekmovalja z zračno puško. Minilo je le nekaj časa, odkar so strelci nastopali na odprtem strelišču z vojaškimi puškami. Sedaj pa je tudi ta disciplina pri kraju in vsi tekmovalci se bodo udeležili raznih tekmovalj s puško. Kaže, da bo letošnje tekmovalje z zračno puško zajelo široko množico strelcev iz Ptujja in okolice. Prvenstvo je razdeljeno po conah in sicer sodelujejo v prvi coni naslednje strel-

ske družine: SD Kidričevo, Majšperk, Lovrenc, Podlehnik, Videm, Turnišče in Delta-Ptuj; v drugi coni tekmujejo: SD Drava, Pleternica, Breg, Mladinec, Desternek, Juršinci, Občina-Ptuj in Petovita.

V tretji coni nastopajo: Zeleničar, Remont, Gorisnica, Podgorci, Velika nedelja, Ormož, Središče in Cirkulane.

Te družine bodo med seboj tekmovali, vendar se vse še niso prijavile. Verjetno bodo tekmovali samo družine, ki so bile vse leto aktivne. Prvo plasirani vseh treh con se bodo nato borili za

VABILO

SD »Drava«, nogometna sekcija, Ptuj, ima redni občni zbor v nedeljo, 15. decembra, ob 9. uri v gostilni »Beli križ«.

Člani in simpatizerji nogometa, vlijudno vabljeni! Odbor.

JAVNA ZAHVALA

Vsemu zdravništvu in strelštvu osebju kirurškega oddelka ptujske bolnišnice se zahvaljujemo za vso nego in izkazano pozornost ob priliki zdravljenja najine težko ponesrečene 9-mesečne hčerke.

DRAŽICE

Posebno zahvalo pa sva dolžna primariju dr. Kuharju ter zdravnikom tov. dr. Praunseissu in tov. dr. Silvi Kuharji za skrb in požrtvovalnost pri ohranitvi otrokovega življenja.

Vsem iskrena hvala!

Drago in Nežka Bernhard Ptuj, 9. decembra 1957.

VABILO

Združenje šoferjev in avtomobilistov, podružnica v Ptujju sklicuje redni letni občni zbor za 22. december 1957 ob 8. uri v mali dvorani občinskega komiteja ZK z običajnim dnevnim redom.

Za člane obvezno, prijatelji motorizacije dobrodošli. Odbor.

ČESTITKA

Ob vstopu v zakonski stan tov. Meško Ferdu in Megla Danici iskrene čestitke

IZUD »Simon Gregorčič« Velika Nedelja

ZAHVALA

Osnovna šola Ptuj se zahvaljuje odvetniku dr. Juriju Slugi iz Ptujja za pozornost, ki jo je izkazal tej šoli z nakazilom zneska 2500 din iz poravnave.

UPRAVA

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo nepozabno mamo

LUCIJO SEVER

iz Hajdine spremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetja se pristočno zahvaljujemo.

Hčerki: Anica in Marija ter zet Anton

V vsako hišo

PTUJSKI TEDNIK

Trgovsko in obrtno proizvodno podjetje kmetijskih zadrug »MESNINE« — PTUJ

BILANCA NA DAN 31. DECEMBRA 1956

AKTIVA		PASIVA	
Tek. št.	Znesek din	Tek. št.	Znesek din
A. Osnovna in izločena sredstva			
1. Osnovna sredstva	5.773.253	A. Viri osnovnih in izločenih sredstev	
2. Investicije v teku	1.227.403	1. Sklad osnovnih sredstev	3.072.364
3. Izločena in druga investicijska sredstva	4.548.461	2. Dolgoročni kredit	2.398.573
B. Obratna sredstva		3. Razni skladi	5.376.488
4. Skupna obratna sredstva	7.248.385	4. Dolgoročni kredit za finansiranje investicij	—
C. Obračunana sredstva in ostala aktiva		5. Ostali viri finansiranja investicij	1.529.719
5. Kupci in ostale terjatve	13.986.206	B. Viri obratnih sredstev	
6. Ostala aktiva	7.345.125	6. Banka kredit za obratna sredstva	19.288.000
D. Finančni rezultat		7. Fond obratnih sredstev	—
7. Razporejeni dobiček	1.801.139	8. Pasivne časovne razmejitev	375.903
8. Izguba	—	C. Viri sredstev v obračunu in ostala pasiva	
Skupno		9. Dobavitelji	6.341.435
		10. Ostala pasiva	1.746.351
		D. Finančni rezultat	
		11. Dobiček	1.801.139
		12. Pokritje izgube	—
		Skupno	

V letu 1956 je znašal promet prodaje (realizacija) 374.307.249 din. Od tega odpade na prodajo na drobno 14,2 % realizacije, na prodajo na veliko pa 85,20 %.

Bilanca izkazuje dobiček 1.801.139 din. Razen tega je bilo dobaviteljem na podlagi pogodb še pred razdelitvijo dobička in v breme materialnih stroškov izplačano komisij-skih razlik v vsoti 2.424.306 din.

Na dan 31. decembra 1956 je bilo v podjetju zaposlenih 37 oseb.

Računovodja:

Alojz Zorčič l. r.

Predsednik upravnega odbora:

Stane Fabjan l. r.

Direktor:

Karel Budja l. r.

KEGLJANJE

VIKTOR HODNIK podrl 883 kegljev

Kegljaška sekcija Drave je na svojem dvosteznem asfaltnem kegljišču organizirala tekmovalje posameznikov v kegljanju v 2 X 200 lučajih. V moški konkurenci so borbe posameznikov zelo zanimive, saj tekmuje na prvenstvu nad 30 tekmovalcev. Rezultati, ki so jih dosegli v prvi seriji so zelo zadovoljivi, saj je šest tekmovalcev preseglo normo od 800 podrtih kegljev. V prvi seriji sta dosegla najboljši rezultate Majcen in Breclj, ki sta podrla vsak po 845 kegljev. V drugi seriji tekmovalja je Hodnik Viktor postavil rekord ptujskega kegljišča z zelo dobrim rezultatom.

VABILO

Radioamaterski klub Ptuj obvešča vse člane in prijatelje, da bo občni zbor v nedeljo, 15. decembra 1957 ob 9. uri v mali dvorani obč. komiteja ZKS v Ptujju z običajnim dnevnim redom.

Za člane obvezno, prijatelji dobrodošli.

Odbor

DROBNE ZANIMIVOSTI

Človeška koža plaši ribe

Ihtologu Hartu je uspelo važno odkritje. Znano je, da se v vodnih kanalih hidroelektrarn posreči veliko rib. Hidrocentrale zbiraajo vodovje za jezom, ki doseže tudi višino več desetih metrov. Ker ribe, ki potujejo na drst k izvirkom, ne morejo premagati visokih jezov, jim zgradijo ribje steze ob pregradah. Teh ozkih prehodov se ribe poslužijo na poti k drstiščem in nazaj. Po drsti se izčrpene vračajo; močno oslajbljene zgrešijo stezo in tok jih odnese v turbine, ki jih zmeljejo. Ta okolnost je napotila Harta, da je iskal način, kako odvrti ribe od pogubonosnih kanalov in jih usmeriti k ribjim stezam. Njegovo odkritje je bilo slučajno. Ko je opazoval ribe v nekem ribniku, je ugotovil, da beže s kraja, kjer se je človek dotaknil vode. Človeška roka torej vsebuje snov, ki ribe odvrača. Podobno snov je Hart odkril v šapi psov, lisic in v koži tujlnja in mroža. Če je pred dovodni kanal obesil kosček kože tujlnja, so ribe prestrašeno zbežale in se usmerile k ribji stezi, kjer tega strašila ni bilo. Ihtologi in kemiki raziskujejo to skrivnostno snov.

Slikar brez rok

Madeleine Jars, ki živi v Grenoblu v francoskih Alpah, se je posvetila slikarstvu, čeprav je brez rok in tudi brez nog. Copič drži med zobmi in ustvarja številne akvarele in olja, za katere je bila že večkrat nagradjena na slikarskih razstavah. Za eno sliko potrebuje približno mesec dni, če dela vsak dan tri ure. Barve meša s posebnimi instrumenti, katere ji izdeluje njen oče. Madeleine, čeprav je 100 odstoten invalid, s prodajo svojih del vzdržuje tudi svoje, že precej stare starše.

Sončni stroji niso nič novega

Sanje o sončnih strojih se pojavljajo že v grški in egiptovski mitologiji in so se vzdržale preko poskusov Galileja in Leonarda da Vincija do »sončnega stroja«, ki ga je zgradil in pokazal pred Napoleonom III. John Ericsson pa do »sončnega absorbenta in pečne tuljave«, ki so jo zgradili v naši generaciji.

Nova vrsta mehanične roke

Invalidi brez roke so z velikim veseljem pozdravili novo vrsto mehanične roke, izdelano iz plastičnega materiala in opremljeno z vsemi petimi prsti. Vsak prst je nameščen v posebnem ležaju in ga pomika prav poseben mehanizem na električni pogon po želji invalida. Prav tako pase lahko pomikajo tudi vsi prsti hkrati in tvorijo pest. Do zdaj ortopedija še ni poznala takega nadomestila za poškodovano roko in je izdelovala le več ali manj uspešne in okusne kovinske roke.

Novo mehansko roko poganja poseben električni mehanizem, tok pa proizvaja posebna električna baterija, ki jo nosi invalid v žepu. S posebnimi kontakti, ki jih uravnava z zdravno roko, uravnava gibanje prstov na umetni roki. Pravijo, da se v tem lahko tako izvežba, da skoraj ni opaziti razlike med zdravno in umetno roko. K temu seveda pripomore tudi barva umetne roke, ki je enaka barvi kože na zdravi roki.

Prazgodovinski človek je kadil

Znanstveniki so dolgo časa mislili, da je v Evropi tobak rasel že prej, predno so ga prinesli iz Amerike. To so sklepali zato, ker so v nekaterih prazgodovinskih najdiščih našli pipe za kajenje. Vendar ti praljudje niso kadili pravega tobaka, ampak razne rastline tako na primer v Aziji indijsko konopljo. Pravi tobak pa so prinesli mornarji šele iz Amerike.

Ali veste...

... da je umrl najstarejši človek na svetu? In sicer je pred kratkim umrl Igor Korojev v svojem 157. letu starosti v vali Eumantu na Kavkazu. Korojev je leta 1812, ko je Napoleon vdrl v Rusijo, služil v ruski vojski.

... da je morska voda zdravilo? Mnogi nemški zdravniki namreč zatrjujejo, da je morska voda že sama po sebi zdravilna, ne samo v zvezi s sončenjem in kopanjem, kakor so menili doslej. Za zdravljenje nekaterih bolezni zdravniki priporočajo masažo z morsko vodo, pa tudi zdravilne kure, pri katerih je treba to vodo piti.

Vsem imenovanim se ptujska bolnišnica za humano požrtvovalnost iskreno zahvaljuje.

Transfuzijska postaja Ptuj